

Itä-Suomen yöjunayhteyksien aikataulusitys 5.10.2020

Vuorot pähkinäkuoressa kalusto- ja aikatauluratkaisuineen¹

VR:n yhteiskuntasuhteiden ja kansainvälisten asioiden johtaja Jonna Juslin on äskettäin todennut julkisesti: ”Suunnitelmaluonnoksesta näkyy ilahduttavalla tavalla kestävä liikenteen kehittäminen raideliikennepanostusten muodossa. Kiinnitin huomiota kuitenkin siihen, että suunnitelmaluonnoksen mukaan kalusto (raidekapasiteetin ohella) muodostaisi suunnitelmakaudella henkilöjunaliikenteen tarjonnan merkittäväälle lisäämiselle rajoitteita. - - - Sen sijaan juna-kalustoon on viime vuosina yli-investoitu, eikä kaluston saatavuus aiheuta rajoitteita. Nykyinen kalusto riittää tulevan kasvutavoitteen mukaisten matkojen liikennöintiin ja matkamäärät voivat kasvaa yli 50% ilman kaluston lisäinvestointitarvetta. - - -”²

Itä-Suomen yöjunayhteyksien toteuttamiseksi on siis olemassa kalustoa; toisenlaiset puheet viittaavat vain VR:n teko-syihin. Yhteydet Helsinki – Tampere – Pieksämäki – Kuopio – Kajaani – Oulu³ sekä Kuopio – Joensuu -haara voidaan toteuttaa vähimmillään kahdeksan kaksikerrosvaunun avulla:

- makuu- ja päivävaunu Helsinki – Oulu
- makuu- ja päivävaunu Oulu – Helsinki
- makuu- ja päivävaunu Helsinki – Joensuu
- makuu- ja päivävaunu Joensuu – Helsinki

Virallisesti neuvoteltavan yöjunavuoron mielekkyyteen on tietojen puutteessa mahdotonta ottaa kantaa. Itse pyrin toimi-viin yhteyksiin alueiden tasapuolisen kohtelun nimissä myös Pohjois-Karjalasta⁴. Kajaanin aamuyhteys tosin jättää toi-vomisen varaa, mutta on mielestäni siedettävä kompromissi osana Ouluun asti ulottuvaa uutta matkaketjua⁵. Reitti Tampereen kautta Helsinkiin on valittu siksi, että yhteys kahden suomalaisittain suuren kaupungin kautta houkuttelee enemmän matkustajia kuin Savon rataa Kouvolan kautta kulkeva juna. Subventiotarpeen pitäisi siksi vähetä.

Koska junat luovat myös aikaisia ja myöhäisiä päiväyhteyksiä (kriteerinä lähtöaika aikaisintaan 05.30 ja saapumisaika viimeistään 00.00), niissä kannattaa olla päivävaunujakin (myös öisten istumapaikkamatkustajien varalta). Modernin Joensuuhun saapuvan kaluston sähkönsyöttö on varmistettavissa joko sopivaa veturia tai aggregaattia käyttämällä (tarpeen ollessa vain aamulla ja illalla yksi Kuopioon sijoitettu vaunu riittää). Kenties tarpeellinen ratatekninen toim⁶ ei voi olla kallis eikä sen toteuttaminen melko nopeastikin ole myöskään muusta kuin poliittisesta tahdosta kiinni.

Uutta ja vanhaa yöjunakalustoa Hämeenlinnassa 19.7.2017 matkalla Kolarin. Kolarin radan sähköistämättömyydestä huolimatta oikeat tekniset ratkaisut mahdollistavat uusien vaunujen käytön; tämä pätee myös välillä Kuopio – Joensuu.

Junat on sovittu 10.8. – 24.10.2020 kulussa olevien henkilöjunien aikatauluihin⁷. Lisäksi oletan, että öiset kohtaamiset tavarajunien kanssa järjestyvät. Hyödynnän myös nykyisiä junavuoroja (Rovaniemi – Oulu – Kuopio päivittäin ja Tampe-re – Helsinki maanantaista perjantaihin) yhteyksien osina subventiotarpeen pienentämiseksi. Kenties tekemäni virheet voidaan korjata ja junat saadaan raiteille, jos on poliittista tahtoa sekä kykyä kyseenalaistaa VR:n mahdollisia väitteitä.

Uudet aamuyhteydet:

- Kuopio – Joensuu päivittäin (yliopistokaupunkeja)
- Kajaani – Oulu päivittäin
- Tampere – Helsinki la, su

Uudet iltayhteydet:

- Joensuu – Kuopio päivittäin (yliopistokaupunkeja)
- Helsinki – Tampere päivittäin

Välillä Tampere – Pieksämäki (ja toisin päin⁸) käytän vuoden 2006 yöjunien matka-aikoja ja välillä Kuopio – Joensuu (ja toisin päin⁹) vuoden 1986 matka-aikoja. Pieksämäeltä pohjoiseen noudatan nykyisiä matka-aikoja molemmissa¹⁰ suunnissa¹¹. Todellisiin aikoihin päädyin, jottei väitettäisi niiden olevan mahdottomia.

Yöjunien palautus alueiden eikä VR:n kannalta mahdollisimman mielekkäästi edellyttää päättäjiltä kykyä kriittiseen ajateluun, jollaista ei yleensä ole nähty. Onkin jo syytä muuttaa kurssia, mutta onko siihen sitä kykyä¹²? Alaviiteissä mainitun Kainuun yhteyksiin keskittyneen vuoden 2019 viralliselvityksen mukaanhan kysymys ei ole isoista rahoista. Omat aikatauluni eivät ole ainoa ja oikea ratkaisu, mutta ainoa ja oikea ratkaisu on palauttaa sekä Kainuuta että Pohjois-Karjalaa palvelevat yöjunayhteydet Helsinkiin (ja seuraavaksi Vakka-Suomeen asti).

Kalevi Kämäräinen

www.rautatiematkustajat.fi

YJ1 ¹³			YJ2 ¹⁴					YJ1a		YJ2a
21.04	0	Helsinki	08.07							
21.09	3	Pasila	08.01							
21.10		Pasila	08.00							
21.18	16	Tikkurila	07.52							
21.19		Tikkurila	07.51							
21.50	71	Riihimäki	07.20							
21.52		Riihimäki	07.18							
22.09	108	Hämeenlinna	07.00							
22.11		Hämeenlinna	06.58							
22.30	147	Toijala								
22.31		Toijala								
22.40	166	Lempäälä								
22.41		Lempäälä								
22.52	187	Tampere	06.22							
23.40 ¹⁵		⇔ Tampere ⇔	05.28							
00.06	229	Orivesi	05.01							
00.07		Orivesi	05.00							
00.43	285	Jämsä	04.26							
01.18	342	Jyväskylä	03.51							
01.20		Jyväskylä	03.50							
01.38	367	Lievestuore ¹⁶	03.33							
01.50	383	Hankasalmi	03.21							
02.15	422	Pieksämäki	02.55							
02.16		Pieksämäki	02.28							
02.37	460	Suonenjoki	01.59							
02.38		Suonenjoki	01.58							
03.05	511	⇔ Kuopio ⇔	01.30							
03.23		Kuopio	22.33							
03.41	536	Siilinjärvi	22.15							
03.42		Siilinjärvi	22.14							
04.03	572	Lapinlahti	21.53							
04.05		Lapinlahti	21.52							
04.20 ¹⁹	596	lialmi	21.37							
04.29		lialmi	21.35							
04.51	635	Sukeva	21.11/21.12							
05.08	659	Murtomäki ²¹	20.51							
05.22	679	Kajaani	20.37							
05.24		Kajaani	20.31							
05.40	705	Kontiomäki	20.14							
05.41		Kontiomäki	20.12							
05.53	722	Paltamo	19.56/19.59							
06.26	779	Vaala	19.20							
06.27		Vaala	19.17							
06.46	813	Utajärvi	18.56/18.59 ²⁴							
07.03	835	Muhos	18.43							
07.04		Muhos	18.40							
07.19/07.24 ²⁵		Pikkarala								
07.39 ²⁶	871	Oulu	18.12 ²⁷							

¹ Kts. asian taustaa vuoden 2019 kirjeessä http://www.rautatiematkustajat.fi/pdf/SRM_Sisamaan_vojuunakirje.pdf ja viestissä ministereille Saarikko ja Lintilä 18.9.2020 https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=3470078463079887&id=158345494253217

² <https://lvm.videosync.fi/16092020-sidosryhmatilaisuus?fbclid=IwAR2WvJMr83VQ8dXnyJQCgje3630UyGOrwQ2Bc5mQ5XMz-oQKCO9jPvr-mM>

³ Mielekkään kalustokieron kannalta pitää harkita, jäävätkö vaunut Ouluun vai jatkavatko ne toisissa junissa Rovaniemelle asti.

⁴ Surkea saavutettavuus Karjalan radalta mainitaan myös virallisessa vuoden 2019 yöjunaselvityksessä; kts. esimerkiksi "Tiivistelmä" https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161435/19_2019_Pohjoisen%20ja%20itaisen%20Suomen%20junaliikenteen%20vaikutukset_nettil.pdf?sequence=1&isAllowed=y

⁵ Yöjunan vaunut voivat myös odottaa päivittäin kulkevan IC711:n lähtöä Kuopiosta (nykyaikataulun mukaan klo 07.19), jolloin Kajaaniin saavuttaisiin klo 09.11. Lisäyhteys pohjoiseen menetettäisiin, mutta kalusto pääsisi kuitenkin kätevästi Rovaniemellekin asti (kts. alaviite 3).

⁶ <http://www.rataverkko.fi/eifet.html>; rataosalla Siilinjärvi – Viinijärvi on kaksi hyvin lyhyttä jatkuvaksi hitsaamatonta osuutta (kts. kartta s. 17

https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/publication/Rautatietilasto_2.12_uusi.pdf), jotka lienee sähköturvallisuuden vuoksi lenkitettävä (s. 23 "5.3.4 Paluuvirtatien suunnittelu": https://julkaisut.vayla.fi/pdf3/lo_2013-21_rato_5_web.pdf).

⁷ <http://vaunut.org/keskustelu/index.php?action=dlattach;topic=12536.0;attach=6631>

⁸ P835 8.1. – 14.5.2006 Tampere – Orivesi 26, Orivesi – Jämsä 36, Jämsä – Jyväskylä 35, Jyväskylä – Lievestuore 18, Lievestuore – Hankasalmi 12 ja Hankasalmi – Pieksämäki 25 minuuttia; P802 Pieksämäki – Hankasalmi 26, Hankasalmi – Lievestuore 12, Lievestuore – Jyväskylä 17, Jyväskylä – Jämsä 35, Jämsä – Orivesi 34 ja Orivesi – Tampere 27 minuuttia.

⁹ P109 1.12.1986 – 28.2.1987 Kuopio – Siilinjärvi 20, Siilinjärvi – Juankoski 30, Juankoski – Luikonlahti 19, Luikonlahti – Outokumpu kaupunki 20, Outokumpu kaupunki – Viinijärvi 13 ja Viinijärvi – Joensuu 24 minuuttia; P110 Joensuu – Viinijärvi 26, Viinijärvi – Outokumpu kaupunki 13, Outokumpu kaupunki – Luikonlahti 23, Luikonlahti – Juankoski 21, Juankoski – Siilinjärvi 33 ja Siilinjärvi – Kuopio 20 minuuttia.

¹⁰ IC65 Pieksämäki – Suonenjoki 21, Suonenjoki – Kuopio 27, Kuopio – Siilinjärvi 18, Siilinjärvi – Lapinlahti 21, Lapinlahti – Iisalmi 15, Iisalmi – Sukeva 22, Sukeva – Kajaani 25, Kajaani – Kontiomäki 16, Kontiomäki – Paltamo 12, Paltamo – Vaala 33, Vaala – Utajärvi 19, Utajärvi – Muhos 17 ja Muhos – Oulu 26 minuuttia.

¹¹ IC710 Oulu – Muhos 28, Muhos – Utajärvi 13, Utajärvi – Vaala 18, Vaala – Paltamo 36, Paltamo – Kontiomäki 13, Kontiomäki – Kajaani 17, Kajaani – Sukeva 25, Sukeva – Iisalmi 23, Iisalmi – Lapinlahti 15, Lapinlahti – Siilinjärvi 21 ja Siilinjärvi – Kuopio 18; IC 70 Kuopio – Suonenjoki 28 ja Suonenjoki – Pieksämäki 29 minuuttia.

¹² <https://www.suomenmaa.fi/uutiset/onko-vr-johtanut-ministeriota-harhaan-keskustan-kontta-kysy-ts-kertoo-kaluston-piilottelusta-ja-tuhoamisesta-kilpailun-valittamiseksi/>

¹³ YJ1 noudattaa 9.12.2018 voimaan tulleen aikataulun mukaisen IC185:n kellonaikoja välillä Helsinki – Tampere (lisäys nykyiseen junatarjontaan ma – su).

¹⁴ Välillä Tampere – Helsinki YJ2:n vaunut yhdistetään IC166:een ma – pe; la ja su noudattaa samaa aikataulua (junatarjontaan lisäystä siis la ja su).

¹⁵ YJ1 ehtii S91:n (Tampere 23.59, Jyväskylä 01.40) alta pois Tampereella su.

¹⁶ Pysähdys voidaan jättää myös pois, koska muutkin matkustajajunat ohittavat nykyään Lievestuoreen liikennepaikan.

¹⁷ Junakohtaus ma – pe, su IC73 (saapuu 23.25, lähtee 23.29)

¹⁸ Juankosken, Luikonlahden ja Outokummun pysähdykset voidaan myös jättää pois, jos niin halutaan.

¹⁹ Junakohtaus IC62:n kanssa ma – la (saapuu 04.29, lähtee 04.33)

²⁰ Yhteys la H727 Pieksämäki – Viinijärvi (18.17 – 20.05)

²¹ Murtomäen pysähdys lisätty Talvivaaran kaivoksen tarpeita ajatellen (voidaan ottaa käyttöön, kunhan laiturin rakenteet on saatu valmiiksi).

²² Yhteys ma-su IC6 Joensuu – Helsinki (09.06 – 13.40)

²³ Yhteys ma-pe, su S9 Helsinki – Joensuu (16.19 – 20.56)

²⁴ Junakohtaus IC65:n kanssa ma – su (saapuu 18.59, lähtee 19.02)

²⁵ Junakohtaus ti – la S66:n kanssa, joka ohittaa Pikkaralan 07.23 (Pikkaralassa voidaan järjestää junakohtauksia, vaikka se ei ole henkilöliikenneasema).

²⁶ Yhteys IC273 Oulu – Rovaniemi (08.30 – 11.06) joinakin päivinä; kts. tarkemmin VR:n omat aikataulut.

²⁷ IC710 Rovaniemi – Oulu (15.35 – 18.00) jatkaa IC710:n kellonajoin Kajaaniin asti, mutta Murtomäen lisäpysähdys muuttaa hiukan Kuopioon tuloaikaa.